

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 17. (77.) évf.

3. szám. 2007 március

Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

A szabadság törvénye

Március: tavaszi ébredés. Március 15-e: nemzetünk ünnepnapja. A fiókokból előkerülnek a „poros, régi, kicsi...” szalagok, s lelkünkől a régi, poros, helyenként széllelbelet nemzeti érzületünk. Magunkra öltjük ezt az érzést – vagy annak hamis maskaráját –, s elindulunk „ünnepelni”, illetve az ünnep külső jegyeit megélni, olykor különösebb belső ráhangolódás, átélés, magunkba-szállás nélkül.

meggyőződéssel és hittel? Tíz év: talán sok, talán kevés. Fiatal vagyok, ennyiről tudok beszámolni. Tíz évvel ezelőtt forró fejjel és zsenge lélekkel szinte éreztem, ahogy áttüzesedik a bőröm, ahogy a Lélek már-már kiárad belőlem, éreztem az ünnepet, a büszkeséget, hogy magyar vagyok, s tettem a nagy fogadalmakat, hogy tényleg más leszek, mint a körülöttem élők, hogy minőségileg próbálok majd

hogy ünneplésünk egyre inkább külsőségek sorjázása, hogy az elhangzó versek csupán szavalatok (azaz művészi elmondott szövegek, elbújtatva a profizmus leple alá, de különösebb komolyan gondolás nélkül), hogy a közlünk kiemelkedő személyiségek annak függvényében változtatják az elmondandó beszédüket, hogy épp milyen közönség előtt állnak: ha kell, jobb zsebükre csapnak, és „szélsőséesebb” hangnemet ütnek meg, de ha a helyzet úgy hozza, hát mindig ott a bal zsebben is a megfelelő (mérsékelt) szöveg. Hát ez az ünneplés, emberek? Ez a kokárdamutogatás, hangos éneklés, pillanatnyi felhevült magyarkodás? Ilyen körülmények között nem kell jósnak lenni

Egy tizenötös szám. És március:
Az első tavasz-hónap közepe.
Kimondottam így egyszerűn,
Ne féljete, ne féljen senki se.
Ne féljete: nem tüzesednek át
Halk hangolás után a verssorok,
Nem temetni és nem lázítani,
Csupán figyelmeztetni akarok.
Oly csendben nő a versem, mint a fű,
Úgy duzzad, mint a rügy duzzad a fán:
Nem szavalok, – szavaltunk eleget,
– Nagyon sokat – március idusán...

(Reményik Sándor: Erdélyi március)

1848 márciusi
események Pesten.
Kikerül a nyomdából
a Nemzeti dal és a
Tizenkét pont

Úgy tíz éve ünnepelem ezt a napot többé-kevésbé tudatosan, de évről évre érzem, ahogy fogy belőlem a tűz, és ahogy helyébe gyűl az ironia meg – amennyire büszkeségem megengedi – az önironia. Ugyanakkor látom, ahogy a „nagy ünneplés” évről évre veszíti a súlyát, értékét és értelmét. Mert hát mit is ünneplünk? He-lyesebben: hogyan is ünnepeljük nemzeti forradalmunkat? Milyen lélekkel, milyen

felemelkedni – ha már a száraz számok ellenünk szólnak. Mondtam a *Nemzeti dalt* (mondtam és nem szavaltam!), énekeltem a *Himnusz*t, és éreztem a forradalmat. Csodálattal és tisztelettel hallgattam a beszédeket, ujjongva és nagyon büszkén lépkedtem az utcán, hittem a lehetőségben. Aztán ahogy teltek az évek, bennem is fogyott a láng. Fogyott a hit, és helyette gyülekezett a hiány. Mert kezdtem látni,

ahhoz, hogy megállapítsuk: ha nemzeti ünnepünk így él tovább, minden súlyát és jelentőségét elveszíti, s eltűnik, mint a szappanbuborék. De közben nem szabad elfelejtenünk, hogy vele együtt könnyebbedik nemzetünk, és – amint tudjuk – „a langyosat kiköpi az Isten”.

folytatás a 2. oldalon

Ráczy Norbert

Életünk rendje

A Bibliában A prédikátor könyve írójának megfogalmazása szerint „mindennek rendelt ideje van”. Rend és idő! Időrend, beosztás és fontossági sorrend... Ez utóbbi már az értékrendre mutat.

Ha elgondolkozunk e két fogalmon: rend és idő – életünk minden vonatkozásában, pillanatában felfedezhetjük, megtalálhatjuk őket. A rend hiánya, a rendetlenség, a káosz, felfordulás, pontatlanság, szétszórtság, amelyekhez szorosan kapcsolódik a megbízhatatlanság – mert benne rejlik a kapkodás, felületesség is –, mindig ellenérzést vált(ott) ki.

Nagyanyáink otthonában díszes kézimunkák, faliterítők figyelmeztettek az eleink által is régen felismert igazságra, hogy tudniillik „rend a lelke mindennek.” S ebben a tömör megfogalmazásban a rendet a dolgok lelkének nevezte. Más szóval: a lélek az, ami összhangot, rendet, nyugalmat teremt, s a zavartság, kapkodás, nyugtalanság a lélek hiányát jelzi.

De térjünk vissza A prédikátor könyvéhez. Az idézett részben a fő hangsúly az *idő*n van, s értelemszerűen *valakin*, aki ezt az időt mindenek számára elrendeli. Rendeletet adni, rendet teremteni értékrendet felmutatni, időt biztosítani csak az tud, aki mindezeknek birtokában is van. A teremtő és mindenható Isten az, az Örök Lélek.

Életünk rendje Istennél van. Más szóval: ráfigyelésünk, benne való bizalmunk, rendeléseinek követése az, ami rendet teremthet életünkben. Az a biztos tudat – s ennek megélése –, hogy Isten gyermekei vagyunk. Elfogadni, hogy akiket Isten lelke vezérel, azok Istennek lányai és fiai.

Valamikor a teremtés hajnalán az ember érezte, tudta függőségét és Istenben való erejét. A görög monda szerint Anthesz a földtől kapta erejét, s Achilles csak úgy tudta legyőzni, hogy felemelte, elszakította a földtől. Az ember pedig akkor bukik el, ha a földtől, annak kincseitől várja, reméli erejét, boldogságát – és elszakad Istenétől, Atyjától.

Sajnos egyre több betegség támadja és pusztítja az emberi életet. Talán nem is a fertőző betegségek, járványok, a rák vagy az AIDS a legveszedelmesebb, legsúlyosabb. Hanem az amnézia. A részleges, hézagos vagy teljes emlékezetvesztés, a „kihagyás”. Amikor elfelejtjük, hogy Isten gyermekei vagyunk... S az emberiség nagyrésze épp emlékezetvesztésben szenved. Súlyosan beteg.

A társadalmakban, az államszervezetekben az egészségügy feladata a betegségek figyelemmel kísérése és a gyógyítás biztosítása. Országunkban és a környező országokban folyamatosan átszervezik, reformálják az egészségügyet. A kórházakat magánbefektetőknek adják át, hasznos hozó intézményekké alakítják, s megmagyarázzák, hogy ez a mi, fizikai vagy pszichikai betegségben szenvedők érdekében történik. Eközben ugyanakkor pillantásra sem méltatják a lelki betegségeket. Vélhetőleg nem is hiszik, hogy van ilyen.

Remélve, bízva abban, hogy még nem teljes az emberiség emlékezetvesztése, fel-felvillanhat az a felismerés, hogy valaha járt valaki ezen a földön, aki azért jött, hogy gyógyítsa a betegeket. Nem pénzért és nem drága gyógyszerekkel, de odahajlón, simogatva, megkeresve, megtalálva és felmutatva azt a valamikori hitet, bizalmat, kapcsolódást, amely Istenéhez, Atyjához kötötte. S hogy az ő segítségével – Jézus segítségével – ma is meggyógyulhat, Istenére és magára találhat az emberiség.

Vagyis életünk rendje helyreállhat.

Kiss Károly

A szabadság törvénye

folytatás az 1. oldalról

E sötét, komor színekkel megrajzolt kép célja nem az, hogy (utólag is) elrontsa ünneplésünket, hogy még a megmaradt hevületet is eltüntesse, csupán – és itt megint Reményikkel szólok – „figyelmeztetni akarok”. Azt szeretném, hogy egy kicsit gondolkozzunk együtt e mai nap jelentőségéről, s arról, hogyan hat ki az év többi napjára is.

A zsidó népet bonyolult történelme folyamán az őrizte meg a semmibe-zuhanástól, hogy folyamatosan egyféle szakrális térben élt. A tiszta és a tisztátalan, a bűn és a szent között a határmezsgye igen tünékeny volt. A zsidónak folyamatosan arra kellett figyelnie, hogy a „vonal” inenső oldalán maradjon, és ne vesse bele magát a tisztátalanság csábító, de alattomos mocsarába. Ez a folyamatos készenléti állapot megedzette a zsidók lelkét és tisztánlátását, tudatosította velük azt a küldetést, amelyet kiválasztott népként és nemzetként a magukénak érezhettek.

Hitték, hiszik, hogy Istennek célja van velük, s hogy ők maguk szereplői, *cselekvő* személyei a nagy történelemnek, melyet Isten Lelke itat át. Ők az Úr kiválasztott nemzete, s bármit mondana is a jelen politikai állapota, bárhogy el lennének is nyomva, tudják, hogy mindez csak próbatétel, átmeneti állapot. A dicsőséges jövő kárpótolja majd a múltat.

Megvallom, e tisztánlátás és készülségi állapot mindig is csodálattal töltött el. Ez a próféták üzenete, a nagy vízió, amelyet megpróbálnak a gyakran tévutakon bókklászó népek elmondani. Mennyire távol áll e próféták világszemlélete a mi mai magyar társadalmi helyzetünktől, ahol, amelyben az egyéni és a csoport- vagy pártérdek a nemzeti érdek fölé tolakszik! Ahol, amelyben nem az a fontos, hogy a nemzet, hanem hogy a családi ház vagy az üzlet épüljön és a bankszámla gyarapodjék. Pedig nekünk is voltak – és hiszem, hogy vannak is – prófétáink! Olyanok, akik felülemelkednek az önös részérdeken, és látják a nemzet küldetését, látják a magasabb eszmét. Mintha magas csú-

csokon állnának, és onnan szemlélnék a tájat, mutatva a helyes irányt mindazoknak, akik nem mernek felemelkedni oda, mert ijeszti őket – ijeszt minket – a sziklafal. Számptalan példát lehetne felsorolni ilyen magyar prófétákra, de hadd maradjunk annyiban, hogy a '48-as forradalom álmodói mind ilyenek voltak. Ilyen magas röptű emberek, akik álmodták a szabadságot, és megrészedtek az isteni Lélektől, amely szétáradt bennük. Meggyőződésem: Isten Lelke vezérelte őket.

És mi? – tehetjük fel tehát a kérdést. – Velünk mi lesz? Velünk, kokárdamutogató, örvendő és fanyalgó, megosztott, becsapott és becsapó mai magyarokkal? Vajon mi a mi hivatásunk ezen a földön? Mi a mi küldetésünk e világban?

A magyar nemzet – sajátos társadalmi, történelmi helyzete miatt is – különösen előnyös helyzetben van. Nyilvánvaló színterrel jelentünk Európa palettáján. Egészen más nyelvet beszélünk és nagyban különböznek szokásaink is, így természetes, hogy küldetésünk is könnyebben ki-mutatható. Nekünk talán az a feladatunk,

hogy minőségi másságot mutassunk fel. Magyarán: teljes mértékben prófétákból álló népnek kellene lennünk. Olyanoknak kell lennünk, akik közül bárki tisztán látja és őszintén akarja azt, hogy a Lélek magával ragadja, s a magasságba vigye. Meg kell mutatnunk a szellemi értékektől elszokó földrésznek, hogy a régi eszmék nem pusztá szavak, amelyeket laposra csépeltek képmutató, népszerűség-hajhász álszónokok, hanem valós lehetőségek, amelyeket mindenki megvalósíthat a maga életében. Talán – Jakab apostollal szólva – bele kellene immár tekintenünk a szabadság törvényébe, és annak cselekvői kellene hogy legyünk.

Nagy szavak ezek egy olyan fiatal embertől, mint amilyen én vagyok, és bizonyára többen is vannak az Olvasók kö-

zött, akik fitymálva legyintenek, pedig nem én, hanem március idusának ünnepe szól hozzájuk ilyenképp. 1848. március 15-e megmutatta, hogy az álom megélése lehetséges, hogy egy egész nemzet fel tud sorakozni a közös cél érdekében, és mindenki – kicsitől nagyig – látja a végcélt. A szabadság törvénye tanít minket. Megmondja, hogyan kell élni, és példákat is felmutat, csupán állhatatosan mellette kell maradni, és ebben a szellemben cselekedni. Érvényes ez társadalmi és egyházi viszonylatban egyaránt – hogyan is lehetne másképp?! A társadalom szintjén ez azt jelenti, hogy értékeink ténylegesen tükröződnek hétköznapijaink tetteiben. Nem elszálló szavakra, hanem önmagukban is jelentőséggel bíró tettekre van szükség. Míg vallásos kontextusban nem

jelent mást, mint Istent látni mindenhol és mindenki. A kettőt „összesítve”: prófétákká válunk mindannyian, Isten embereivé, népek vezetőivé, lángoszlopokká.

Ilyen feltételek mellett e márciusi emléknap is visszanyerheti a maga sajátos szerepét, ünnepi lényegét: a figyelmeztést és megerősítést. Ilyen körülmények között a vers már nem „szavalat”, hanem a múltból jelenné váló tett, a kokárda pedig nem magyarkodó, egynapos használatú kis bigyó, hanem külső kifejeződése egy célnak, egy álomnak. A szavalságból elégünk van, most már tettekre van szükségünk, akárcsak a márciusi fiataloknak, akik tisztán tudják: ők Isten gyermekei, akiknek minden tettét a Lélek forrósága itatja át.

Emlékezés Mikó Imrére, Egyházunk főgondnokára

(1911. március 27. – 1977. március 21.)

Hatvanhat évet élt, de ennek az időnek az egyharmadát csak beletörődéssel lehet életnek nevezni.

Nem volt katona, mégis hadifogságba esett. A Kolozsvárt elfoglaló szovjet hadsereg a polgári lakosságból töltötte fel foglaltságát, és irányította munkaszolgálatra Kelet felé. Mikó Imre is megjárta ezt a poklot, ahonnan világháborúnyi idő után térhetett haza 1948 nyarán. Demokratikus gondolkodású jogász, jog- és államtudományi író volt, itthon mégis kiharcolták a szakmájából: nem jogászként, hanem az orosz nyelv és irodalom tanáraként alkalmazták. Ám az 1956-os forradalmat követő hatalmi önkény – a hamis demokrácia újabb jeleként – ennek is véget vetett. 1958 tavaszán felbontották tanári munkaszerződését, s álláskereső kérésére a kolozsvári könyvelésben alkalmazták, ahol – „ügykezelői” beosztásban – egy évtizeden át hordta kerékpáron, tolókoszin a könyveket, és közben arra kényszerült, hogy álnéven közölje műfordításait.

Keserűen mondhatjuk: az emberben eszközt látó sztálinizmus korlátoltságának és cinizmusának volt az áldozata. Néhány nappal halála után erre célozva írhatta szókimondó méltatója: „A mosoly többé nem az orcáján lakozik. Szüksége nincs rá, mivelhogy az élet kockázatának elviselésén már túl van. [...] Ez a mosoly idő és tér gyötrelmeiben és kietlenségében

nemegyszer az egyetlen lehetséges emberi magatartást sugalmazta. Soha nem a megalkuvókét, hanem a megegyezőkét” (Benkő Samu: *Mikó Imre testamentuma. Utunk*, 1977. március 25. 2).

Az *Unitárius Közlöny* olvasói – főként az idősebbek – tudhatják, hogy Mikó Imre egyike volt Egyházunk főgondnokainak. Balázs Sándor történész néhány évvel ezelőtt megjelent könyvében aprólékosan számba veszi életpályáját – azt is, hogy diák- és ifjúsági vezetőként hogyan viszonyult iskolájához, a kolozsvári Unitárius Főgimnáziumhoz. Egy emberöltővel későbbi főgondnoki tevékenységével azonban a szerző nem foglalkozik. De könyve függelékében közli Mikó Imrének 1968 végén kelt, Kolozs megye első emberéhez címzett, magyar nyelvű munkakereső folyamodványát is, amelyben a kérelmező – miközben tudásához és teljesítményéhez méltó munkahelyet kér a könyvhordás és árusítás helyett – a következő sorokat írja: „Az Unitárius Egyház főkurátora vagyok, ez tiszteletbeli megbízás. A Vallásügyi Főosztály alkalmaznak talált arra, hogy a Kolozsváron 1968. augusztus 17–19. között az egyház megalakításának 400. évfordulóján tartott szinódusnak az elnöke legyek, ezen 300 külföldi, köztük 155 Amerikai Egyesült Államok-beli unitárius vett részt” (Balázs Sándor: *Mikó Imre. Élet- és pályakép*. Kolozsvár 2003. 360). Ebből a szemelvény-

ből egyrészt fény derül Egyházunk és a korabeli politikai hatalom viszonyára, nevezetesen arra, hogy egy ilyen nemzetközi nyitású egyházi ünnepség megtartásához a Vallásügyi Főosztály jóváhagyására volt szükség. De e nyilvánvaló alárendeltséggel párhuzamosan azt is észrevételezhetjük, hogy az (ortodox) államhatalom tudomásul vette és tiszteletben tartotta – legalábbis az 1960-as évek végén – a protestáns egyházak s köztük az Unitárius Egyház belső szerkezetét, s ezen belül a főgondnoki szerepkört is. Ezt ismétli/erősíti meg a következő megállapítás is: Mikó Imre „az unitárius egyház főgondnokaként 1968-ban megszervezte az egyházalapítás 400. évfordulójának nemzetközi megünneplését Kolozsvárt” (*Romániai Magyar Irodalmi Lexikon*, 3. Bu-

folytatás a 4. oldalon
Máthé Dénes

Emlékezés Mikó Imrére...

folytatás a 3. oldalról

karest 1994. 588). Feltételezhető azonban, hogy ez a tolerancia a rendszer utolsó évtizedében a közélet más összetevőihöz hasonlóan az egyház irányában is alapvetően megfoglykozott.

Mikó Imre főgondnokkal teológiai hallgatóként és fiatal lelkészként találkoztam személyesen. Most is látom egyenes, szigorú tartását, villanó tekintetét. Akkor távolságtartónak tűnt, de később, tapasztalataim alapján beláttam: a megaláztatott bölcsessége tette tartózkodóvá.

Az elmúlt hetekben ismét kezembe vettem könyveit, kéziratait, folytattam a

ról szóló írások összegyűjtését. Életművének jelentőségéhez mérten meglepően kevés az őt méltató, ismertető közlemény, s ez akkor is így van, ha figyelembe vesszük az említett monográfiát. És így van ez Egyházunkon belül is. Jóformán csak azt tudjuk róla, hogy főgondnokként része volt az 1968-as egyházalapítási évforduló megszervezésében. De arról, hogy világi vezetői tisztségében vagy Egyházunk jogügyi bizottságának elnökeként valójában mit tett az adott politikai helyzetben, kevés fogalmunk van. Azt, hogy Bölöni Farkas Sándorról és Brassai Sámuelről is könyvet írt, és közben a legtermészetesebb hangon beszélt ezeknek az unitárius személyiségeknek az erdélyi magyar közművelődésben vállalt szere-

péről, épp csak emlékezetünk felszínén tartjuk. Azt pedig, hogy a *csendes Petőfi utcáról* írt könyve a személyesség elevenességével számol be unitárius jelenlétünkről hazai és tágabb vonatkozásban, talán még kevesebben tartják számon.

Elévült volna az a tudás, amelyet könyveiben felhalmozott, megfogalmazott? Eltűntek volna azok az eszmények és célok, amelyekről irodalmi műveiben, esszéiben szép magyarsággal, derűsen és szabatosan írt? E kétségek ellenében nyugodtan megállapítható: emberi, kisebbségi és unitárius létünk egyik legmarkánsabb és legfelkészültebb 20. századi személyisége volt Mikó Imre. Időben előttünk járt – tudásban, szakszerűségben, erkölcsben előttünk jár ma is.

Kettős névadás Marosvásárhelyen

Február 15-én, vasárnap a vásárhelyi Főtérről elindultam a kövesdombi unitárius templomba.

Ez a távolság nagyjából fél órát vesz fel kényelmes menettempóban. A gyalogló elfelejt magára figyelni, egyenes vagy kérdőjeles hátára, félrecsúszott sáljára; a lábak beállnak a kívánt lépéshosszra. Ilyenkor az ember minél távolabb néz, mert át szeretné fogni az előtte kiterülő életteret. Tekintetével átfutja az épületeket, az út menti fákat, mozgó személyeket követ csak pillanatig, és szembenéz az előrenézőkkel, talán mert a lélek tükré céltlanul is szép...

Az új unitárius templom új időt szül a találkozások terében – gondoltam, miközben beléptem a találkozni akaró emberek teli, felszentelt falak közé.

„Kiben bízunk, ha benned meg nem állunk, erős kősziklánk örök igazságunk...” – kérdeztük és válaszoltuk a zsoltár szavaival, majd figyelmesen hallgattuk Kecskés Csaba tiszteletet, amint a Jelenések könyvéből idéz: „Légy hű mindhalálig, és neked adom az életnek koronáját.” A prédikáció a hetven éve elhunyt Balázs Ferenc életét és munkásságát elevenítette fel, annak a Balázs Ferencnek a pályáját, „aki bejárta, körbejárta a világot, és mégis az erdélyi falu gazdasági és szellemi felemelkedését tűzte ki célul.” Balázs Ferenc e világ székelyföldi állampolgáraként vallotta az *omnia semper reformanda* (mindenek szüntelen megújulása) elvét. Hol vagyunk mi ettől – gondoltam –, hisz foggal-körömmel ragaszkodunk a leszögezetekhez, sőt biztonság utáni vágyunk képesévé értékké magasztosítani az értéket is. Tudtam, nem véletlen, hogy a tiszteletes úr éppen Balázs Ferencről beszél, hiszen egy, a terem-névadó ünnepségre is sor kerül: a még munkálatok alatt lévő ifjúsági terem fogják e lendületes és tevékeny hittel rendelkező, fiatal lelkészről elnevezni. Eszembe jutott a Nagy László esperessel folytatott beszélgetésünk, amelyben megosztotta dilemmáját: elég méltó-e Balázs Ferenc nevéhez, hogy az alagsorban levő ifjúsági terem kapja e nevet, nem pedig a templommal egy szinten levő tanácsterem? Most is azt mondom: igen, méltó. Mert a fiataloknak talán szükségük is van a föld melegére, biztonságára, hogy forradami lépéseiket „megtervezzék”. Gondoljunk csak „a föld öle” kifejezésre, de akár a rosszemlékű, ám sokak életét meg-

védő óvóhelyekre, vagy gondoljunk az alagsori kiskocsmák népszerűségére, ahol olykor irodalmi estek, koncertek zajlanak, és ahonnan gejzirként törnek fel a lelkesülés tervei. A föld alatti „fekete” jelenségektől pedig nincs mit tartanunk pár lépésre a templom bejáratától, mert ahogy a név kötelez, úgy a tér is...

A prédikáció után – ugyancsak az istentisztelet keretében – Kuti Márta tanárnő Balázs Ferenc *A szépség és a mélység* című meséjét olvasta fel, majd a *Látó* főszerkesztője, Gálfalvi György ragadta magához a szót. Ő az 1913. március 19-én Jakab György néven, Bözödön született íróra, barátjára emlékezett (az író csak később vette fel a Bözödi nevet). Véleménye szerint Bözödi György nemcsak az unitarizmusban állt közel Balázs Ferenchez, hanem a hűségben is, az elkötelezettség, a szerető aggodalom, a valóságérzékelés terén is. Érdeklődése a székely nép történelme felé fordult, arra kereste a választ, mi az az átok, amely a székelységet évszázadok óta sújtja és mit lehet tenni, hogy ez az átok megtörjön? A regények mellett novellákat és verseket is hátrahagyó Bözödi György kedvenc történelmi alakja Gábor Áron volt, nem a romantikus hős, hanem az áldozatkész, példamutató ember. A történelmet, „a hagyományt azért őrizzük, mert szembe akarunk szegülni azzal a természete-

tes pusztulással, amelyet az idő múlása okoz” – mondta Gálfalvi György, aki egyéni meggyőződéséeként azt is vallja, hogy ami a halottakat az élőkkel összeköti, az sokkal fontosabb, mint ami szétválasztja őket. Kuti Márta egy Balázs Ferenc-verssel

díszítette tovább a találkozásunkat. Majd nagy meglepetésben volt részünk: a templomhajóból kinyílt egy majdnem kör alakú terem, színes képekkel a falakon.

Akkor hát ez a most Böződi György névre keresztelendő tanácsterem, és íme első „termése”: Marton Ágota Márta képzőművész képműve. A kiállítást Kedei Zoltán festőművész nyitotta meg, lírai gondolatokkal gazdagítva az amúgy is színes alkalmat. „A művészet lélektükör, amely napsugárként versenyt fut a hétköznapokat összekötő álommal.” „A képek gondokból születtek és álmok táplálják.” De mi is a művészet? Csillagos égbolt, akarat, vállalkozás, elegancia, szeszélyes szenvedély, a jelen hűsége, angyalok tánca, harmónia, az elárult éj fanyar emléke, a hűség tébolydája ez – próbálta szavakkal megragadni Kedei Zoltán a megfoghatatlant.

A festő a tökéletest szeretné megfesteni, talán ezért is jó, hogy a templomi környezet hatással van a műalkotásokra – mert szakralitását kiterjeszti rájuk. Ez az a gondolat, amely leginkább megragadott: kiállítani alkotásokat egy, a templom-

testtel szerves kapcsolatban levő tanácsteremben valóban megtiszteltetés lehet, áldásos lehet. *Kölcsönös* áldás, hiszen a puritán fehér falak „kiéheztetik” a templomba járót a színekre, az istentiszteleten elhangzó gondolatok, eszmék pedig kézzelfogható, gyakorlati alkotások hatásaival teljesebbé válnak. A szokásos templomi hallgatást szégyen nélkül feloldhatja a hangzók lelkesedést, bánatot felszabadító ereje. Ha minden új templomunk egy ilyen szent térből nyíló tanácsteremmel egészülne ki, talán megközelítenék a „semper reformanda” elvét – Balázs Ferenc emlékére és a magunk örömére.

Keresztelőkön vehettem tehát részt: két üres tér molekuláit látták el névvel, örök tartalommal, hűséggel, felelősséggel és kötelességgel. A megterített asztal bort és süteményt kínált az örömteljes eseményhez, és én a teljesség megtapasztalásával indultam hazafelé. A kinti világ most kevésbé vonta el figyelmemet. Mozogni, élni hagytam magamban a megtörténtekeket.

Kocsis Tünde

Tájékoztató unitárius jelentkezők számára a 2007. júliusában tartandó teológiai felvételi vizsgára

A kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet ötéves teológiai képzésének I. évére sikeres felvételi versenyvizsga után lehet beiratkozni.

Felvételekre jelentkezhetnek a Protestáns Teológiai Intézet fenntartó Erdélyi Unitárius Egyház megkeresztelt és konfirmált tagjai, akik érettségi oklevéllel, orvosi bizonyítvánnyal, a lakhelyük szerint illetékes lelkészi hivatal ajánlásával rendelkeznek (a lelkész és a gondnok aláírása egyaránt szükséges).

Felvételekre jelentkezhetnek olyan egyháztagek is, akik a teológiai tanulmányokat második egyetemi képzésként óhajtják folytatni.

A Protestáns Teológiai Intézet bentlakást és étkezést biztosít a felvételiző jelöltek számára. Ezek díját a beiratkozáskor közöljük.

Beiratkozás: 2007. július 16, hétfő, 9–15 óra között.

A beiratkozás helye és címe: Protestáns Teológiai Intézet (Institutul Teologic Protestant) Titkári Hivatala, 400124 Kolozsvár/Cluj, Piața Avram Iancu (Bocskai tér) nr., 13. C. P. 230.

A felvételi vizsga időpontja: 2007. július 17.

A felvételi programja: 2007. július 17-én délelőtt 9 órától alkalmassági beszélgetés, délután 16 órától írásbeli. Másnap délután eredményhirdetés.

A felvételi vizsgára való jelentkezés kérését a jelölteknek *személyesen* kell benyújtaniuk.

Az **ajánlóleveleket** hivatali úton kell megküldeni az Erdélyi Unitárius Egyház Püspöki Hivatalának, megerősítés és továbbterjesztés végett (unitárius kollégiumban végzetek esetében a középiskolai vallás tanártól is, az igazgató láttamozásával). **Feltesztésük határideje:** legkésőbb 2007. július 1-je.

A beiratkozáskor a jelentkezők iratcsomójának a következőket kell tartalmaznia:

a) születési bizonyítvány közjegyző által hitelesített másolata;

b) keresztelési és konfirmációs bizonyítvány a lakhely szerinti lelkészi hivaltaltól; áttért jelentkezők esetében az ajánlás külön is meg kell indokolni;

c) eredeti érettségi oklevél (vagy igazoló irat);

d) kéziratos önéletrajz (1 példány);

e) négy darab 3×4 cm méretű fénykép (hátsó oldalán a jelentkező nevével és személyazonossági igazolvány-számával);

f) a beiratkozási díj befizetését igazoló nyugta (a díjat az Intézet Gazdasági Hivatalában kell kifizetni);

g) orvosi bizonyítvány a lelkészi szolgálatra való alkalmasságról.

Felvételi kritériumok

A felvételin 100 pont szerezhető, a következők szerint:

Hozott pontok (iratcsomó): 50 pont. Ebből a középiskolai évek tanulmányi átlaga 25 pont; az érettségi magyar jegye 15 pont; az idegen nyelv négy évi átlagának és érettségi jegyének hányadosa 10 pont.

Többlet-pontok nyerhetők vallás olimpián vagy szavaló- és népdalversenyen elért „dobogós” helyezéért, legfeljebb 10 pont, de csak az 50 pontos határig. Amennyiben valaki nem tett magyar érettségit, a teszt anyanyelvi készségre kapott pontszáma megduplázódik.

Szerzett pontok (alkalmassági beszélgetés és összetett teszt): 50 pont.

Az alkalmassági beszélgetés kizáró jellegű, amelyen 25 pont szerezhető. Tartalma: *személyi jellegű kérdések* (család, iskolák, szülőföld, egyházi beágyazottság, hivatás), *felolvasás, szavalás, éneklés* (egy népdal, két egyházi ének a kijelölt 20-ból).

Ugyancsak legtovább 25 pont szerezhető az összetett írásbeli teszten, amely a következőkből tevődik össze: anyanyelvi készséget vizsgáló feladatok; bibliai tesztkérdések a kijelölt anyag alapján; kátékérdések (szövegű visszaadás).

A versenyben maradáshoz a teszten legkevesebb 15 pont (60%) elérése kötelező.

A felvételi vizsga kijelölt anyagát lásd az interneten: <http://proteo.cj.edu.ro/index.php?oldal=felveteli>

(PTI – Unitárius Kar)

Farsangolás Homoródjánosfalván és Homoróddarócon

Valamikor, nem is olyan régen, farsang idején Homoródjánosfalván még szokás volt a mókázás, a tréfálkozás, az önfelédlt szórakozás. Gyerekkori emlékeim között még mindig élnek kis falum gazdag, színes székely népszokásai: a „rázottsas” készítése a szomszéd csürjében, a „batyukázás”, a lármás szánkóhúzások az utcán. A szomszéd faluban, Darócon, ahol ma lakom és dolgozom, a szászok nagy mulatságokat rendeztek, valódi „fel-feladásokat”.

Ahogy ezeket az élményeket, eseményeket gyermekeinknek meséljük, valószínűs időutazáson veszünk részt. Ma egyre gyakrabban hallok az iős néniktől, bácsiktól, hogy „biza, szép idők voltak azok”. Vajon a nosztalgia érzése szólal meg belőlük, vagy egyszerű, igaz kijelentések ezek?

A farsangban egyszerre van jelen a meghaló és újra feltámadó természet, a felnőtté válás, a szerelem, a termékenység, a házasság motívuma, a káosz és a

fenntartani és ápolni őket. A mai gyerekek a farsangolást többnyire a tévéadásokból ismerik. Nagyobb hatással vannak rájuk a médiából ismert farsangi látványok, a színes Rio de Janeiro-i karnevál, a velencei álarcosbál, mint helyi közösségformáló hagyományaink valamelyike.

Ez a gondolat vezérelt, amikor néhány unitárius diákkal eldöntöttük, hogy újra „beöltözünk”, farsangi jelmezeket készítünk és elindítjuk a falujárást. A felöltözés már nagy élményt jelentett, törökök, madárijesztők, cigányasszonyok lettünk. Felgyalogoltunk Homoródjános-

falvára, bekopogtunk a „régii öregekhez”, hogy újra felidézzük bennük a régmúlt emlékeit. Nagy örömmel fogadtak és boldogság sugárzott le az arcukról. Meglátogattuk az osztálytársakat is, és még a lelkész is „megtáncoltattuk”.

Sötétedés előtt visszatértünk Homoróddaróca s itthon is „megszórakoztatunk” néhány ismerőst. Olyan gyerek is volt, aki kezdetben nem akart maskarába bújni, mert idegenkedett tőle. A végén kiderült, nagy élmény volt mindannyiuk számára, s megígértük egymásnak, hogy egy év múlva együtt újra felöltözünk.

Bár elmaradtak a régi ostorcsapások, a muzsikás kíséret, a lovas szánok, mégis megérte együtt lenni és örömet szerezni a közösségnek.

György Izabella

Árkosiak dicsérete

A Bölönből, Rákosról, Homorodalmásról elszármazottak által szervezett, nagyszerűen sikerült, felemelő szeretvendégségek után feburárban az Árkosról elszármazottak jeleskedtek a sepsiszentgyörgyi egyházközség tanácstermében. A meghívott előadó, Székely János lelkész tette magasztossá e falutalálkozóknak is beillő vendégséget.

Az idősebbek ma is úgy tudják, hogy Árkos négy falu lakóiból alakult: a „régii” Árkos, Oroszfalu, Pincely és a tatárok által elpusztított Bedeháza egyesüléséből.

Írásos dokumentumban – az 1332-es pápai tizedjegyzékben – szerepel először, *Arkus* néven, 32 kapuval. Az 1602-ből származó Basta-féle összeírás szerint Árkoson tizenegy „lófő” élt. A 20. század elején a faluban 1558 lelket számláltak, ebből 860 volt unitárius.

Mai, várfallal körülvett – ötszögű bástya – templomát 1830–31-ben emelték, feltehetően egy korai gótikus templom helyébe.

Az unitárius egyház anyakönyvei 1765-től maradtak fenn, de a lelkészek névsora 1598-tól ismert. A lelkészek közül történetileg kiemelkedő fontosságú Jánosfalvi Sándor István (1837–1841), Kiss Mihály (1841–1889), Csifó Salamon (1891–1900), Végh Benjámín esperes (1903–1944), az árkosi kultúrház építője, Kökössy Kálmán esperes, illetve 1992-től Székely János.

Az 1876-os árkosi zsinaton választotta püspökké az egyház Ferencz Józsefet. Nevezetes főgondnokok voltak: Benkő Rafael, Benkő Ferenc, majd Ferenczy Géza és dr. Gelei József, híres iskolamesterek: Árkosi Bihari Mózes, Lőrinczi Elek, Régeni Áron, Imreh Domokos. A helyi egyháznak olyan kiváló énekvezérei voltak, mint Fábrián Károly, Boga László tanító, Beör Kálmán, Kökössy Kálmáné dalárda-vezető és a több mint 57 éve (!) szolgáló Kisgyörgy Mihály.

A 2006. év – hosszú idő óta – az első olyan esztendő volt, hogy több gyermek született, mint ahány temetés volt.

F. M. M.

rend párharca, valamint a szerencse és a szerencsétlenség viadalma. A pogány időkre visszavezethető kötődések és nagyon mély emberi tartalmat feltáró jelrendszerek ezek. Érdeemes újraéleszteni,

Böjtös nagyböjt

Ma úrvacsoraosztás közben egy idős asszony a templomban hangosan felzokogott. Erre a leplezetlen, valószínűleg mély fájdalomra válasz fakadt a lelkemből a szentség erőterében, s az együttérzés könnyein át csak homályosan láttam, amint az asszonyt kivezették a templomból. A viselkedni tudó, elegáns lutheránus gyülekezet nem tudott mit kezdeni ezzel a „primitív botrányal”. Mindenki feszengett a helyén, szemforgatás és hüledezés. Na de ilyet! Ennyire nyersen nyilvánítani ki az érzelmeiket, egy egész gyülekezet előtt! S ráadásul, amikor már ügyis-elhúzódott a szertartás – még kihülhet a kávé! „Biztos mexikói”,

gondolhatták sokan – mert ha az embernek akcentusa van, ha beszélgetésben az illető eltér a sekélyes csevegésformulától, ezt a konklúziót húzzák rá. „Biztos kelet-európai, vagy valamely másik emberszabású kultúra neveltje” – gondoltam hozzá. Egy amerikainak nem illik meghatódni, elérzékenyülni, sőt mosolyogni illik még a halott fölött is. Még az anyának is mosolyognia kell a tévé nyilvánossága előtt, amikor Irakból koporsóban hozzák haza egyetlen fiát.

Szívetem hála töltötte el, hogy az Istennel, a felebaráttal, a lelkiismeretünkkel való szent találkozás pillanata legalább még egy embert megrendített, könnyekig, zokogásig. Hiszen miért járulunk az úr asztalához, ha nem ezért?

De mit keresek én a lutheránusoknál? Nos, úrvacsorát! Böjt ideje van, és szükségem van az Istennel való találkozás

szent, közösségi megélésére. Hogy mennyire „közösségi”, arról lehetne vitatkozni egy olyan gyülekezetben, ahol az egy padban ülők se néznek egymásra, s a ridegségtől szikrázik a levegő. De viselkedni, azt tudnak! Egyszer én is majdnem botrányt keltem, amikor az ostyát azonnyomban lenyeltem, és az úrvacsorai kehely után nyúltam. Majdnem tenyerest kaptam a szigorú lelkészasszonytól. Kezembe nyomtak még egy ostyát, utasítva, hogy mártsam a borba! Még jó, hogy nem fedezték fel, hogy unitárius lelkész vagyok, s az ő úrvacsorájukat „bitorlom”! Azóta igyekszem beleolvadni a tömegbe, énekhangom mégis figyelmet kelt, s én restellkedve hagyom figyelem nélkül a felém forduló fejeket.

Akármilyen szigorú is a lutheránus környezet, itt legalább Isten imáadásáról szól az istentisztelet. Mert innen aztán az unitárius templomunkba megyünk a „programot” meghallgatni – amelyben a derék hittestvéreink kínos öncenzúrát gyakorolva vigyáznak, nehogy „Isten” vagy „Jézus” neve véletlenül is belekerüljön a mondandóba – ez legalább olyan botrányos volna, mint a lutheránus asszony elzárkózott csendhábortása. Imáról szó sincs – medítalunk helyette, 17 másodpercig,

két csengettyűszó közé préselve. Gyertya, az persze bőségben ég: ha a gyermeknek új biciklit vettek a héten, „örömgertyát” gyújtanak a megünneplésére. Az unitárius egyházi énekeinket is szisztematikusan „jézustalanították”, még az erdélyi eredetű szövegeket is. Isten helyett mindent mondunk: csendet, jelenlétet, univerzumot, apát-anyát.

Hát így csipegetek össze böjt alatt böjtös lelki feltöltődést, amit egyébként egy becsületes *istentiszteletnek* elvárhatóan nyújtania kellene. Vajon hány felekezet templomába kell majd a hűsvét alkalmával – és idejében – elmennem?

Hűsvétkor én otthon leszek, noha csak lélekben. Behúnyt szemem mögött Apám emeli magasra a kenyeret, és az ő kérges kezéből veszem át az áldott kelyhet. Az otthoni kenyér és bor jó íze lesz a számban, s a szülőföld idáig érő áldása a lelkemben. Hátat pedig azért adok ezen a húsvéton, hogy a mi erdélyi unitárius templomainkban még mindig Istenet imádjuk – és nem önmagunkat. S ha valaki felzokog úrvacsoravétel után, mindnyájunknak könny szökik a szemébe. Mert értjük az úrvacsora nyelvét.

Dr. Gellérd Judit

A tordai gyülekezet negyvenöt tagja tisztelettel adózott egykori lelkésze, Kiss László emléke előtt halálának első évfordulóján, február 28-án a dicsőszentmártoni temetőben. Virágot és koszorút helyeztek a sírra, és az új tordai lelkész emlékbeszédet mondott.

Egy éve halt meg Kiss László

„Aki meg akarja menteni az életét, az elveszti, aki pedig elveszti az életét érterem és az evangéliumért, megmenti azt.” (Mk 8,35)

Nagyon nehéz megszólalni, mert még a legszebb szavak is fájdalmas emlékeket ébresztenek. Jelenlétünk célja a kegyeletes emlékezés, a tiszteletnyilvánítás és őszinte főhajtás egy egyszerű lelkész és ember előtt. Nem akarunk sebeket főlzagatni, lelkileg felzaklatni – ellenkezőleg: azért vagyunk itt, mert tisztelettel emlékezünk Kiss László tordai lelkészre, akit szerettünk, tiszteltünk, becsültünk emberségéért, őszinteségéért, meleg lelkéért, hithűségéért, buzgó szolgálatáért, felkészültségéért.

Kegyelettel emlékezünk halálának első évfordulóján arra a lelkészre, aki köztiszteletben és megbecsülésben állt minden igaz keresztény ember előtt, függetlenül attól, hogy az milyen felekezethez vagy nemzethez tartozott.

Néhai Kiss László Isten és ember szolgálatára vállalkozott, és ezt a szolgálatot jó lelkiismerettel, nagy odaadással és hűséggel végezte. Ő nem akart takaréklángon égni, élni; nem fukarkodott erejével és tehetségével; nem kímélte, nem féltette magát a nép- és nemzet-szolgálatban, hanem mások, a bátoralanabban helyett is kiállt, szólt és tett. Nemcsak prédikálta, hanem életével példázta is az evangéliumot.

Már kezdő lelkészként a legnehezebb szolgálati helyet vállalta a Zsil völgyében. Amikor minden kezdő lelkész kereste a közelebbi, könnyebb szolgálati helyet, ő félelmet nem ismerve indult a Zsil völgyébe szolgálni az ottani unitáriusokat, ottani népünket. Tudatosan végezte lelkési szolgálatát, mert abban gyermekkorai nagy álma valósult meg. *Istent szolgálni, népünket tanítani, a jó, igaz, tiszta úton megtartani: a legszebb élethivatás, a legmagasztosabb életfeladat.* A nemzet „napszámosává” lenni nehéz, de gyönyörűség.

Kiss László minden bizonnyal megértette a jézusi intelmet: aki meg akarja menteni életét, az elveszti, aki pedig elveszti az életét Jézus evangéliumáért, az örök életre menti meg azt!

Kiss László „elvesztette” életét, de nem úgy, mint sokan, akik felelőtlen, léha, könnyelmű élettel eltékozzolják értékeiket, „gyöngyeiket”, hanem áldozatul odaszánta a legnemesebb, legmagasztosabb szolgálatra, hogy örök életre megőrizze, megtartsa azt. Hogy mi is megtartsuk és megőrizzük őt örökre a mi szívünkben és emlékeinkben!

Egy dal szövegével szeretném zárni e rövid emlékezést, mert tudom, hogy László barátom szerette a zenét, a szép, lélekhez szóló énekeket. A dal szövege szomorú, de úgy érzem, igen találó:

„Óh, már majdnem alszom, és ebből ébredek, / az eszmélés első fokán találkozom veled, / egy régi társat látok szembejönni, / a nevét egy fejfáról olvasom. // Az ablakon át, ha a csillagokra nézel, / ő is ott van köztük, valahol, / kérte az időt, de az meg nem áll, / hitvány győzelmed ez, ostoba vagy, Halál! // Milliósokat szórnak örültségekre, / hol vannak az okos doktorok? / S ha egyszer később a kislánya megkérdez, / válaszképpen mit is mondhatok? // Hogy milyen volt? Különb, mint a többi, / százszor is, és meg ezerszer is, / és mennyi jót tudott volna tenni, / az Ég is csak az ilyet szereti, / az ilyet szereti...” (Edda: *Emlékezni*).

Pihenj békében, Testvérem, adjon Isten lelkednek üdvösséget, szeretteidnek fájdalmukra gyógyírt!

Józsa István Lajos

Egészséges találkozók zsinati helyeken

Juvenalis, a római költő egyik megízlelendő intelme így hangzik: „Imádkozzunk azért, hogy ép lélek legyen ép testben.” Ennek alapján szoktuk pontatlanul idézni e mondást ekképp: „Ép testben ép lélek.”

Na és az erdélyi unitárius lelkész? Ő ugyanbiza mennyit tud tenni – sokrétű (értékelt?) munkája közepette – testelke-szellemre karbantartásáért? Össze tud-e gyűlni paptársaival egy-egy csapatjáték erejéig, hogy a találkozás, a játék, az asztaltársaság örömét magával tudja vinni munkás mindennapjaiba? Félre lehet-e tenni néhány órára „csapot-papot (-lapot)”?

Igen, lehet. Egy-két ötlet, tervezés, szervezés, levelezés, értesítés, utazás, találkozás, bemelegítés, futás, izzadás, mérkőzés, fényképkészítés – és máris elhangzanak ilyenyszerű vélemények: „Hogyhogy eddig nem jutott eszünkbe összegyűlni és focizni?” „Fiúk-lányok, ezt folytatni kell, ez tiszta jó!”

De vágujnk a dolgok közepébe! A marosi és székelykeresztúri egyházkörök lelkészei közül többen is „egészséges találkozókön” vettünk részt, zsinati helyeken.

Január 19-én délután egy órát Székelykeresztúron, a Petőfi Sándor iskola melletti, Lukács András testnevelő tanárról elnevezett, korszerű sportcsarnokban találkoztunk és fociztunk. Némely játékos egész háza-népével együtt érkezett, ezzel is emelve a bensőséges, családias légkört.

A marosiak már pályára lépés előtt meghatározták arculatukat, hiszen piros alapszínű mezben léptek pályára úgy, hogy egy – a mérkőzésen részt venni nem tudó – körü paptárs Piros-Maros (a rím kedvéért) csapatindulóját már ismerhették, sőt szurkolós verset is kaptak. A mérkőzésről tömören annyit, hogy nem kevesebb, mint 13 gól született – valóságos gólzápor. A Székelykeresztúr-körök esperesi erősítéssel játszhattak. A gólszerzésben a legeredményesebbnek id. Szombatfalvi József esperes-lelkész bizonyult. A Székelykeresztúr-köri lelkészek egybegyűjtése Berei István kissolymosi lelkész társ játékos toborzó munkájának eredménye, igaz, egy gimnáziumi tanár „légiós” is helyet kapott a keretben. Köszönjük Szombatfalvi József esperesnek a teremdíj rendezését és a sportszerűséget szavatoló bíraskodás biztosítását.

Február 7-én Erdőszentgyörgyön iskolai sportteremben két órán át kergették a labdát a piros-marosiak és a fehér-fekete-szürke mezes székelykeresztúriak. Ha a januári mérkőzés után gólzáport említettünk, akkor februárban egyenesen gólozont hoztunk létre, összesen 25 alkalommal rezegtek a hálók. A gólkirály a marosiak közül került ki: Kecskés Csaba marosvásárhelyi-kövesdombi paptársunk volt a „leggólerősebb”. A 120 perces mérkőzés bizony igénybe vette a tiszteleteket, de amikor a fáradtság jelei kezdtek mutatkozni, ott volt a cserejátékos-lehetőség – no meg a hitvestársak, gyermekek

lelkes biztatása. Érdekességként említhetjük, hogy a székelykeresztúriak Erdőszentgyörgyön egy kissolymosi tanár és egy egyesült-államokbeli testvéregyház-közösi képviselő „erősítésével” játszottak.

Köszönet illeti Lázár Levente csokfalvai-szovátai lelkész társat a teremdíj rendezéséért, Demeter Erika erdőszentgyörgyi-bözödújfalusi lelkész nőt pedig a házigazdaságért.

Jó lenne folytatni e papi labdarúgó mérkőzéseket a baráti, jó hangulatú találkozások jegyében! A márciusi viszontlátásra!

Pálffy Tamás Szabolcs

József Attila

A számokról

Tanulátok-e a számokat?

*Bizony számok az emberek is,
mintha sok 1-es volna az irkában.
Hanem ezek maguk számolódznak
és csodálkozik módfelett az irka,
hogy mindegyik csak magára gondol,
különb akar lenni a többinél
s oktalan külön hatványozódik,
pedig csinálhatja a végtelenségig,
az 1 ilyformán mindig 1 marad
és nem szoroz az 1 és nem is oszt.*

*Vegyetek erőt magatokon
és legegyszerűsítéssel
a legegyszerűbb dologhoz lássatok
adódjatok össze,
hogy roppant módon felnövekedvén,
az istent is, aki végtelenségig
valahogyan megközelítsétek.*

(1924. első fele)

Az egyházunk és a hollandiai remonstráns egyház közötti együttműködés március 1-je és 6-a között újabb formát öltött: a hollandiai Schoorlban teológiai konferenciára került sor az úrvacsora kérdésében. Az erdélyi unitárius tanokat megszólaltató küldöttség tagja volt Czire Szabolcs teológiai tanár, Pap Mária esperes, Moldován Szeredai Noémi, Tódor Csaba, Jakabházi Béla Botond és Rác Norber lelkészek. A konferenciának ökumenikus jellege is volt, hiszen mind a hollandiai, mind az erdélyi református egyház lelkészi küldöttség által képviseltette nézeteit.

Az I. évnegyedi lelkészi értekezleteket március elején tartották: a kolozs-tordai egyházkörben 5-én Magyarországon, a marosi egyházkörben 8-án Iklandon, a küüllői egyházkörben 7-én Bethlenszentmiklóson, a székelykeresztúri egyházkörben 6-án Székelykeresztúron, a székelyudvarhelyi egyházkörben 13-án Székelyudvarhelyen és a háromszék-felsőfehéri egyházkörben 14-én Sepsiszentgyörgyön. Az értekezletek fő

előadását a lelkészi javadalmazási rendszer lehetséges megújítási elképzelései alkották, dr. Szabó Árpád püspök felvezetésében; Király Tünde, a Nyugdíjintézet főkönyvelője pedig a nyugdíjárulék befizetésével és általában a nyugdíjazással kapcsolatos tudnivalókat osztott meg.

A gondnok-presbiteri értekezleteket március második felében rendezték meg egyházköreinkben. A kolozs-tordai egyházkörben az értekezlet március 17-én volt Kolozson, a marosi egyházkörben március 22-én Marosszentgyörgyön, a küüllői egyházkörben március 21-én Segesváron, a székelykeresztúri egyházkörben március 23-án Székelykeresztúron, a székelyudvarhelyi egyházkörben március 26-án Székelyudvarhelyen, a háromszék-felsőfehéri egyházkörben pedig március 24-én Bölönben. Az egyházközösségek általános gazdasági állapotát felmérni hivatott összejöveleteken egyetemes egyházunk részéről dr. Szabó Árpád püspök, valamint a főgondnokok: dr. Máthé Dénes, illetve Kolumbán Gábor volt jelen.

A lelkész-foci előtt. Harold Babcock felvétele

Az „Eccla ládájának” aljáról

A kolozsi egyházközség egyik szekrényében van egy kétkulcsos rejtkehely, ahol őseink – amíg volt nekik – az egyházközség értékeit őrizgették. Itt főleg készpénzre gondolok, amelynek illetén történő tárolása már régesrég merő emlék.

Ez a „rejtkehely” ma más célt szolgál. Itt tartjuk régi, használaton kívüli klenódiáinkat, ezek között keresztelő poharunkat, amely sajnos igencsak a „használaton-kívüliség” sorsát vesztegli.

A közelmúltban – itt hadd ne részletezzem, milyen küszködés és utánajárás nyomán – visszakaptuk már hatvan éve elkobzott iskolánkat, amelynek állaga – rendhagyó módon! – igen jó. Iskolának már nem használhatjuk, pontosan abból az okból, amiért a keresztelő poharunk is a ládafiában porosodik. Az épület viszont tanácsterem és vendégszobák részére kifogástalan. Miután a visszaszolgáltatást protokolumban szentesítettük, tüstént nekiláttunk a ház berendezéséhez, díszítéséhez. Keresgélve a régi ereklyék között kinyitottam az „Eccla ládáját”, emlékezvén arra, hogy valamikor láttam benne valami henger alakú üvegedényt, melyet spanyolviaszos dugó zárt hermetikusan. A henger alakú edényben egy fénykép és egy feljegyzészerű okmány sejtette magát a poros falú üvegen át.

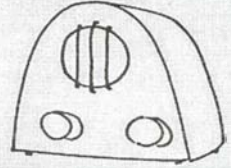
Az *Unitárius Közlöny* szerkesztőjének ösztönzésére az alábbiakban közkinccsé teszem a szóban forgó iratot, Petres Gyula énekvezér *Emlékezésül* című feljegyzését és annak tartozékát, az 1938. november 25-én készített fényképet, amelyen a kolozsi „öregek” segítségével sikerült azonosítani a személyeket.

Tekintettel arra, hogy az ezredfordulóra minden egyházközség feladatul kapta a monográfiák elkészítését, alulírott egy rövidke írással tettem eleget e kötelezettségemnek. Az anyagot azonban évek óta gyűjtögetem, és bizvást állíthatom: rendkívül érdekes-értékes dokumentációt találtam nagymúltú egyházközségünkről. A közeljövőben – ha a szerkesztőség teret enged – szeretném a 17. századi sírköveinkre, a hajdani, Árpád-kori mptom adataira vonatkozó, valamint a 15–17. századi kelyheink fenntartásával kapcsolatos írásaimat közzétenni.

E sorok zárásaként ismétlem Petres Gyula 1938. december 4-én fogalmazott írását, amely imának is megfelel, fohászkodván ekképpen: „Zengj, te harang, az Egy Isten dicsőségére! Hatoljon zengésed a csüggedő kisebbségi magyar szívekbe, hogy hite legyen egy szebb, egy boldogabb magyar életben”. Magam pedig közreadóként hadd tegyem hozzá: Ámen!

Farkas Dénes

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora

Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt. március 28., április 18.

Rádió-istentisztelet

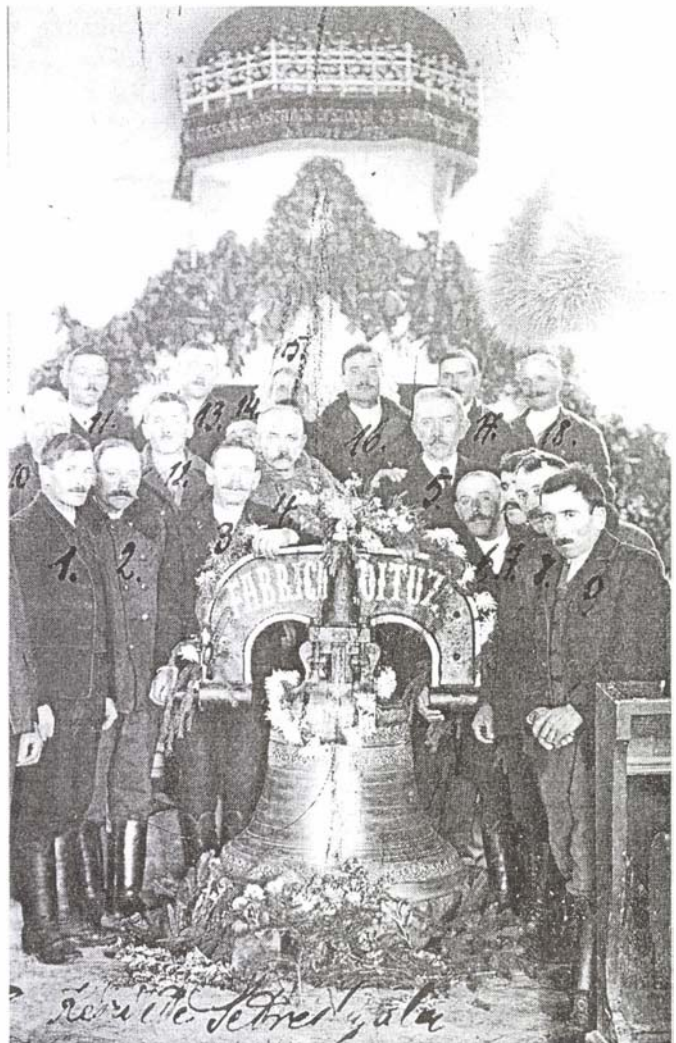
Kolozsvári Rádió, alkalmyszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt. május 6.

Tavaszi virágcsokor

unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Kolozsvári Rádió, szombaton reggel 9.15–9.30 között. Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert. március 17., április 7., 21.

Unitárius félóra

a székelyudvarhelyi *Prima Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a www.prima-radio.ro címen. Szerkesztik: Csáki Levente, Gál Zoltán és Szabó Előd. minden vasárnap reggel 8.30-kor.

DOKUMENTUM

Emlékezésül.

1938 őszén a kolozsi unitarius egyház közgyűlése elhatározta, hogy az 1914-18-as háború alkalmával elvitt nagy harang helyébe hasonló harangot szerez be.

A kolozsvári Schieb-cég után a bucuresti „Fabrica Oituz” ontódétől lett megrendelve a meglevő „kétvonásos D” hangu haranghoz megfelelő „egyvonásos A” hangu nagyharang.

Sulya 353 klgr. A koronája külön 164 klgr. A harang klgr.-ja 135 Lei, összesen 47.655 Lei. A korona klgr.-ja 25 Lei, összesen 4100 Lei. Összesen 51.755 Lei.

A harang felírata: „Egy az Isten” „Ezen harang öntetett a kolozsi unitárius egyház híveinek adományából 1938 évben.”

Ekkor az egyház vezetői voltak: Bölöni Vilmos lelkész, Petres Gyula énekvezér

(volt kath. kántor) Kun Sándor BáI. Sán.-é gondnok Kozma Pál pénztárnok, Kun Pál Ad-é örökös – Kun Adám Csete Pál, Dezső Mihály, Deák Miklós, Csete Imre és Fazakas József presbiterek.

A mellékelt képen vannak: 1. Kozma István dékán, 2. Fazakas József pr., 3. Kun Sándor gondnok, 4. Kun Adám pr., 5. Bölöni Vilmos lelkész, 6. Csete Pál pr., 7. Csete György segédénekvezér, 8. Deák József Cerjék, 9. Csete Pál, 10. Pilbák István id., 11. Csete József 12 Kozma Pál, 13. Fazakas Pál, 14. Suba József harangozó (alig látszik.) 15. Kerekes Sándor volt harang. 16. Dezső György, 17. Csete Imre pr., 18. Dezső Mihály pr.

A képet készítette Petres Gyula és ezt az írást 1938 November 25.-én.

Kedves olvasó! Ha ezen írást olvasod, emlékezz a porladó ösökre, kik véres verejtékek díját rakták össze, hogy ez a harang Isten imáadására hívjon téged úgy, mint minden hívő embert.

Azért lett ide helyezve ez az írás, mert ezen padlat fölbontása helyén lett fölhúzva a harang e kórusba. Onnan be a toronyba és ott föl az öt megillető helyre. A munkát végezték Csete István Imr. kovács-mester és Kutas József kerekes-ács-mester, többen a hivek segítségével. A harangot Kolozsvárról haza hozta Kun Sándor gondnok november 24.-én, miután Petres Gyula énekvezér Kun Sándor gondnok és Kozma Pál pénztárnok, mint kiküldött bizottság, úgy a megjelölt hang, mint a minőség szempontjából azt fölülvizsgálták és átvették.

Zengj te harang az Egy Isten dicsőségére. Hatoljon zengésed a csüggedő kisebbségi magyar szívekbe, hogy hite legyen egy szebb, egy boldogabb magyar életben.

Kolozs 1938 december 4.én.

A kolozsi Polgári Dalkör közreműködésével tartott istentiszteleten lett fölvatva.

Mint vendég pap jelen volt Bencédi Pál gimnáziumi hittanár.

Petres Gy.

Zengj te harang az Egy Isten dicsőségére. Hatoljon zengésed a csüggedő kisebbségi magyar szívekbe, hogy hite legyen egy szebb, egy boldogabb magyar életben.

olvastató

Bencző Dénes: Két világ határán

Homoródalmás nyugalmazott unitárius esperese új könyvével – mint az előszóban írja: „életem munkájának egy töredékével” – ajándékozott meg nemrégiben. A gyűjtemény folytatása az elmúlt években megjelent kötetnek, amelyben temetési beszédek is olvashatók. Azóta megtapasztaltam, hogy évtizedek múltán mekkora érdeklődés övezi ezeket az „elszállt” beszédeket, hisz a gyászoló gyülekezet, a hozzátartozók később a leirtak olvastán nem csupán felidézhetik az elhunytak emlékét, hanem összefoglalást, eligazítást kaphatnak azok személyiségéről, életéről. Bencző Dénes úgy vélte és véli, hogy minden ember megérdemel egy méltatást, egy szócikket egy könyvben. Neves, híres emberek lexikonokban jutnak hozzá rövidebb-hosszabb szócikkekhez, igaz, manapság a *Ki kicsoda?* címmel megjelenő kiadványokba mindenki besorolható, ha neve belefér az ábécébe... Lévén, hogy egy sajátos település világába is elvezet ez a könyv, a több évtizedet felölelő és sokszor névre szóló írások a néprajzos, a népelelet megismerni akaró személyek számára is izgalmas olvasmány. Nem csupán az „atyafiságnak”, az elhunytat ismerőknek beszél a beszély, hanem az idegennek is, aki felüti a könyvet és így szól: Lássuk, ki volt Kenyeres Mózes vagy Sándor Rebeka? Mikor éltek és életükről mit tartott fontosnak elmondani, megörökíteni a pap? Persze az atyafiságon kívül sokakat „megkap” a könyv vége felé lévő gyászbeszéd, amely Szabó Gyula író temetésén hangzott el, s amely szintén elszállt

volna, ha nem kap helyet leírva a „falustársak” temetési beszédeinek sorában. Mert a jeles író nem csupán az almási temető kertben kapott szállást, hanem ebben a könyvben is... Nem kivétel, csupán kivételes, mert: „Ő elvitte hírét a szülőföldnek szerte az országba, szét a nagyvilágba. Megtanította olvasóit eligazodni a faluban, a határban. Felvitt a hegyek tetejére, elvitt a Vargyas völgyébe, Kajmácába, és egy világhírű falut teremtett Homoródalmásból... Szabó Gyula a mienk volt, közöttünk élt, és nem tudom, megbecsültük-e úgy, ahogy megérdemelte volna...” – idézek a búcsúztatóból.

A *Két világ határán* című könyv szertartási beszédei, az imák, a keresztelezési beszédek, a házassági megáldások, úrvacsorai, egyházi és a már említett temetési beszédek dokumentumértékűek, hisz egy olyan területről kapunk szövegeket, amely területről ritkán marad fenn „írásbeliség”. Ha valaki arra kíváncsi, hogy az eltelt fél évszázad során milyen volt a kortárs beszéd a homoródmenti unitárius nagyközségben, az egyház házatáján, és mi hangzott el a temetéseken, a síroknál stb. – Bencző Dénes könyveit ajánlhatom a figyelmébe. Egy papi pálya ívét, amely a nagy gyülekezetben Szabó Gyulát is mindig maga mellett tudta, érezte: „Barát, gyermekkori játszótárs. E nagy gyülekezetben – azt hiszem – én vagyok az egyik, a kevesek között, aki legrégebről ismerem. Akik nálam idősebbek, azok csak egy gyermeket láttak benne, mikor számomra már barát, játszótárs volt.”

A napokban új könyvével ajándékozott meg a szerkesztőségben Bencző Dénes esperes, aki indul az után haza Homoródalmásra. Szabó Gyula özvegyének temetésére szólította a barátai és a papi kötelesség...

Ferencz Imre (Forrás: Hargita Népe)

Üzenet a múltból a jelenen át a jövőnek

Rendkívüli és érdekes kiadvánnyal lepett meg dr. Keszeg Vilmos egyetemi tanár, néprajzkutató. A marosvásárhelyi Mentor kiadó gondozásában nemrég jelent meg *Egy híradás a késő maradékhoz. 17–20. századi erdélyi toronygombiratok* című kötete. E címet az aranyosszéki Kercsed falu toronygombijában 1829-ben elhelyezett irat címétől kölcsönözte, amelyet az akkori lelképásztor, Egei Kovács Sámuel fogalmazott meg, s amely az 1974. október 6. és november 10. közötti toronygombjavításkor került elő.

A kötet 128 lap terjedelmű bevezető után 59 gombiratot tartalmaz, amelyek közül kilenc unitárius templom tornyá-

ban van elhelyezve. E kilenc unitárius templom a következő: Abrudbánya, Alsóboldogfalva, Karácsonyfalva, Kálnok, Kolozsvár, Küküllődombó, Magyarandrásfalva, Szentmihály és Torockó.

Ezekon kívül a kötetben szerepelnek más felekezetek templomainak toronygombiratai is: Alsósófalva, Aranyosgerend, Bálványosváralja, Bikafalva, Csernátfalva, Érkörös, Felvinc, Fintaháza, Gidófalva, Gyerővásárhely, Káposztásszentmiklós, Kercsed, Kraszna, Lécfalva, Makfalva, Máramarossziget, Marosvásárhely, Nagyajta, Nagysármás, Oltszem, Piskolt, Sepibodok, Szárazajta, Székelydája, Szilágypanit, Torda, Vidombák, Zabola.

E gombiratok mindenike – vallásfelekezettől függetlenül – a hitéleten, az egykori világi és helyi egyházi vezetőkön kívül élénk tárja az erdélyi nép gazdasági, kulturális, társadalmi helyzetét; talán a leghitelesebben, mert a gombiratokban közölt hiteles adatok általában 100 évente kerültek napvilágra, s így a toronygombiratok szerkesztőinek nem kellett a legzordabb politikai elnyomások ideje alatt sem megtorlástól tartaniuk.

Sajnos nem minden egyház tartotta kötelességének – voltaképpen „csak” erkölcsi kötelessége lenne –, hogy üzenetet hagyjon a jövőnek.

Most, a publikálás szabadságának idején méltó és kívánatos, hogy egyházi és gazdasági-társadalmi életünk mikéntjéről, múltjáról és tanulságairól szakszerűen is számot vessünk, hogy ne feledkezzünk meg arról, hogy „nagyapámnak unokája vagyok, unokámnak pedig a nagyapja”. Úgy gondolom, kötelességünk a múltból a jelenen át a jövőnek üzenünk. Erre pedig manapság is igen alkalmas „csatornák” a toronygombiratok.

A kötet külön érdekessége, hogy 130 lap terjedelemben közli a gombiratokban előforduló neveket is.

A szerző Aranyosszék írott populáris kultúrájának szerkezetét vizsgálva lelt rá néhány toronygombiratra, és ezt követően kezdeményezett szélesebb körű feltáró munkát. Kutatást végzett a kolozsvári református és unitárius püspöki levéltárban, a nagyenyedi református gyűjtőlevéltárban, a kolozsvári akadémiai és egyetemi könyvtár, a marosvásárhelyi Teleki Téka unitárius és református kéziratárában, valamint számos parókia levéltárában. Ezzel egy időben került sor az egyházi sajtó valamint az 1990 után fellendült helytörténeti és templomtörténeti irodalom áttekintésére. A szerző több száz levélben szólította meg az egyházközségek lelképásztorait, egy lapos kérdőívben kérdezve rá mind a toronygombiratok létezésére, mind azok elhelyezésével kapcsolatos szertartásokra, a toronygomb készítésének és elhelyezésének élettörténetére. A beérkezett válaszok alapján pedig több személlyel interjút készített.

Vajda András (forrás: Szabadság)

Gálfalvi Gábor

nők világa

Együtt – Isten sátora alatt

Kedves Nőtestvérem! Amikor ezeket a sorokat olvasod, valószínűleg túlvagyunk már március derekán, és a friss hírek, események feledtetik a március-eleji napokat. Mire is célzok? Március elején több olyan nap van, amely a nőkkel kapcsolatos, a figyelem egy-egy napra nemzetközi szinten is a nők felé irányul.

Ha azt mondom: március és nők, mi jut eszedbe, milyen élményedre gondolsz vissza. Talán március 8-ára, a nemzetközi nőnapra, vagy a „márciuska-osztogatós” tavaszköszöntésre. Igaz, ez is megvolt. Megszoktuk, gyermekeink, unokáink, ismerőseink, kollégáink virággal köszöntenek. A kisiskolások a tanító néni irányításával rajzokat készítenek nekünk, és valóban jól esik a szeretet-nyilvánításuk. Most is őrzök néhányat belőlük. Igaz, az idén, mióta „időjárás kisasszony” és „naptár úrfi” összevezettek és külön utakon járnak, tisztelőink akár már januárban is megvehették volna a nekünk szánt hóvirágot.

Ezeknek a március-eleji napoknak minden évben változatlanul ugyanaz a mondanivalójuk: egy napig figyeljünk oda jobban nőtársainkra és köszöntsük őket!

A nemzetközi nőnap előtt azonban minden évben – március első péntekén – szerte a világon a Keresztény Nők Világmánapiját tartják, és ebben az az érdekes, hogy minden évben más és más ország asszonyai készítik elő a liturgiát, és a világ mintegy 200 országában számos helységben – így nálunk is – ökumenikus összejöveteleken együtt imádkoznak az illető ország asszonyaiért, leányaiért.

Az idén egy nagyon távoli ország, Paraguay asszonyaiért imádkoztak a keresztény nők. Ez alkalom volt arra, hogy figyelmünket feléjük irányítsuk, megismerjük történelmüket, jelenlegi életkörülményeiket, kultúrájukat. Az imanap elmúlt, de úgy érzem, éppen mert erről az országról, asszonyairól oly ritkán hallhatunk, érdemes még egyszer visszapillantani, földélni mondanivalójukat, mielőtt feledésbe merülne.

Paraguay igazi „zárt föld”, színes ország a dél-amerikai kontinens belsejében. Szubtropikus ország nagyon gazdag növény- és madárvilággal. Háromszáz éven át a spanyol gyarmatbirodalomhoz tartozott, 1811-ben vált függetlenné, de a legújabb korig diktátorok uralkodtak. Az utolsó diktatúra 1989-ben dőlt meg, és az ország elindult a múlt terhével a demokratizálódás

folytatás a 12. oldalon
Asztalos Klára

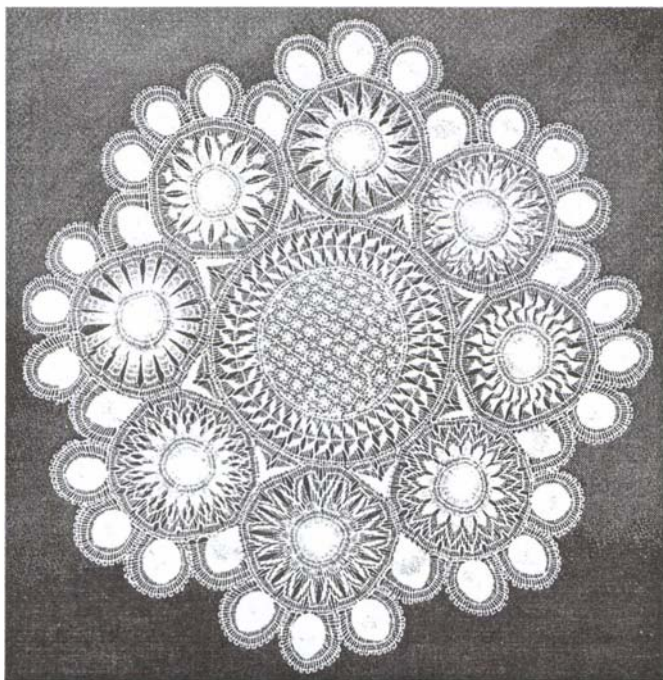
Együtt – Isten sátora alatt

folytatás a 11. oldalról

nehéz útján, de politikai és gazdasági válságok és mérhetetlen korrupció mocsarában vergődik. A lakosság nagy része szegénységben él, deszkából, kartonból épített viskókban.

A paraguayi nők részt vesznek a társadalmi és politikai viszonyok alakításában: küzdenek a földreform megvalósulásáért, az oktatás és az egészségügy terén a jobb képzésért. Fontosnak tartják a fiatal nemzedék érdekében a nemek közötti kapcsolat újragondolását, a nők jogainak védelmét.

A paraguayi lakosság 87%-a római katolikus, az ökumenikus munka még a kezdeténél tart, de a női világimanap mozgalmá közelebb hozta a különböző felekezetek asszonyait. Az imanap mottója: „Együtt Isten sátora alatt.” A paraguayi asszonyok az ország egyik hivatalos nyelvén, guaranin nyelven köszöntenek (fonetikus olvasva): „Nandejára tanderovasá!”, ami magyarul azt jelenti: „Isten áldjon meg!” Milyen ismerős a mi unitárius köszönéshez szokott fülünknek! A liturgia Isten dicsőítésével kezdődik: „Szerető mennyei Atyánk, Te teremtettél minket és oltalmazol mindannyiunkat, Te feszítet ki az eget sátorként felettünk. Szépen egymáshoz illesztesz minket, mint

Ñanduti – a paraguayi María Victoria Servin munkája

egy nagy nanduti-terítő hímzésrészeit.” Az idei világimanap jeleképének a megalkotója a sokféleségben megvalósuló egységet kívánta ábrázolni. – Mária a mi nőszövetségünk „vándorabrosza” jut eszembe.

Az ajánlott olvasmány: 1Móz 18,1–15, Ábrahám és Sára jól ismert története. Isten ugyanúgy érti a paraguayi asszonyok vágyát és kérését, meghallgatja közös imádságunkat – értük.

A második olvasmány: Ef 4,1–16. „Az igazsághoz ragaszkodva növekedjünk fel szeretetben mindenestől őhozzá, aki a fej, a Krisztus. [...] És minden egyes rész saját adottságainak megfelelően működve gondoskodik önmaga növekedéséről, hogy épüljön a szeretetben.”

A szeretet egyesítheti az embereket a világ minden részéről, a szeretet, amely mint a háló összefog, amely finom szálú, de elszakíthatatlan, átlátszó és mégis teherbíró, mint egy nanduti terítő, a paraguayi asszonyok imanapi ajándéka az egész világnak.

A sepsiszentgyörgyi református „vártemplomi” lányok-asszonyok meghívásának eleget téve a nők világimanapjának alkalmából Egyházunkat Székely Mónika segédlelkész, Vánca Csilla nőszövetségi elnöknő és alulírott képviseltük, valamint a meghívott előadó: Horváth Piroska földrajzszakos tanárnő. Igét hirdetett Nagy Adél evangélikus lelkész, aki az egységről, alázatról, szelidségről szolt az Ef 4,1–9 alapján:

„Kérlek tehát titeket én, aki fogoly vagyok, az Úrért éljete méltóan ahhoz az elhivatáshoz, amellyel elhivatottok, teljes alázatossággal, szelidséggel és türelemmel, viseljétek el egymást szeretettel, igyekezzetek megtartani a Lélek egységét a béke kötelékével. Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség, egy az Istene és Atyja mindeneknek, ő van mindenek felett, és mindenek által, és mindenekben.”

Unitáriusok, evangélikusok, katolikusok és reformátusok együtt imádkoztunk, ünnepeltünk – paraguayi nő-testvéreinkre gondolva.

Dezső András tiszteletes úr meleg hangon köszöntötte Horváth Piroska tanárnőt, aki évek óta „az első hívó szóra” vállalja az előadásokat.

Szerény bevételünket Horváth Piroska kettős állampolgárságú beteg fia gyógyítására ajánlottuk fel. Ezúton is kérjük a jóakarátú emberek segítségét e cél elérésében. A támogatási vagy kapcsolatfelvételi szándékot az alábbi címen jelezhetik: fmmagdolna@gmail.com.

Ferenczi Mária Magdolna

Korondon a „Kosár”

Február 4-én a korondi egyházközség fogadta a Duna televízió Kívánságkosár című műsorának szerkesztőit. A zsúfolásig megtelt templomban Banner Géza szerkesztő köszöntö meg a fogadtatást és az ajándékokat – köztük egy olyan kerámiaavázát is, amelyet ősi unitárius címerünk díszít.

A gyülekezet részéről sok vélemény hangzott el a műsorral kapcsolatban, és szép számban üzentek szeretteiknek a világ minden tájára. Eddig is közkedvelt műsor volt a Kívánságkosár, de most nap mint nap nyomon követjük és várjuk a felvett üzeneteket is.

Igazi farsangi öröm volt e találkozás nemcsak a gyülekezet számára, de az újjászervezett és számában is megnövekedett nőszövetség részére is, hiszen a Duna tévések elutazásuk előtt még részt vettek az aznap esti próbánkon is, és megajándékoztak minket és gyermekeinket DVD-kkel és könyvekkel. Mi énekekkel és versekkel viszonzottuk figyelmességüket – mintegy útravalóul.

Lőrincz Márta

Hibaigazítás: Februári lapszámunkban a *Keresztúron jártunk* című cikkben (10–11. oldal) tévesen jelent meg Pálffy Anna-Mária lelkész szolgálati helye. Pálffy Anna-Mária ugyanis *iklandi-nagyernyei* lelkész, illetve marosszentgyörgyi tiszteletes asszony. Az Érintett és Olvasóink elnézését kérjük.

Farsangi találkozók Dicsőszentmártonban

Február 18-án a dicsőszentmártoni nőszövetség szeretetotthonában látta vendégül a bethlenszentmiklósi nőszövetség küldötteit. A tavaly elindított „vendéglátás” folytatása volt ez, amikor a küküllődombói nőszövetséget hívtuk meg a farsangi időszakban, hogy ismerkedjünk, közös dolgainkat megbeszéljük, tanuljunk egymástól – és nem utolsósorban, hogy örvendezzünk együtt, idézzük fel a farsangi hagyományt.

Ezekkel a gondolatokkal nyitotta meg Nagy Endre esperes az áhítat során összejövetelünket. Nagy Rozália esperesné asszony, nőszövetségi elnök üdvözölte a vendégeket, Veress Tímea tiszteletes asszony köszöntő szavai pedig megteremtették a lelki együtt-rezést köztünk. Hajdani farsangi szokások felidézése volt a téma, versikékkal, mondókákkal fűszerezve, nosztalgiaival emlékezve a helyi szokásokra is, amelyeket jópáran még megéltünk. A szeretetvendégséget dalolás kísérte. Közben beesteledett, és vonatfűtő vetett véget összejövetelünknek. Vendégeink előtt hosszú út állt még. Ők magukkal vitték, mi pedig szívünkben őrizzük az együttlét örömét.

Álljon itt végezetül a vendégek köszöntőjének mottója, amely az elkövetkező találkozók „jelszava” is lehetne: „Egy fát festettél, szívek fáját, / Fát, amely szíveket terem. / Toborzó szívvel összehívtál / Mindenkit, aki egy velem.” (Reményik Sándor: *Szívek hajnala*)

Szabó Rozália

Segesvári farsangtemetés

Nőszövetségünk idén immár hatodik alkalommal rendezett farsangbúcsúztatót. Igaz, nem tudjuk elmondani, hogy a régi hagyományokhoz híven, de ha megmarad a jókedv, a mókázásra való hajlam, akkor lehetséges, hogy pár év múlva már

nekünk is lesz hagyományos forgatókönyvünk, jellegzetes szokásaink. A „Kronikák krónikája” leírása nyomán s a fényképeket nézegetve: az első mulatozáson mindössze haton voltunk. Aztán ahogy teltek az évek, a létszám egyre növekedett. 2007 húshagyókeddjének délutánján már harmincan farsangoltunk. Amint már említettem, nincsenek hagyományos alakoskodók, de mindig akad egy-egy különleges figura. Az idén óriási sikert aratott az Amerikából „hazaérkező” dúsgazdag nagybácsi, aki bőkezűen csak amúgy osztogatta a kánkánt táncoló lányoknak a dollárokat. A maskarák bemutatkozása után volt zene, tánc, énekszó, jókedv, derű, tombola, étel-ital és egyéb apró huncutságok. Találja ki, aki tudja!

Benedek Enikő

*„Elmúlt a rövid farsang, mi azt ne sirassuk,
Sirassák a lányok otthonmaradásuk,
Kiknek a sok méreg miatt ráncos a pofájuk.”*

(Cikolasziget, Moson megye)

ifjúsági oldal

A vers és népdal tizedik ünnepe

Mikor ezeket írom, már egy hete annak, hogy lejárt a X. ODFIE Versmondó- és Népdaléneklő Vetélkedő, s még mindig furcsának tűnik a csend, ami körülvesz. A tízéves hagyományra visszatekintő rendezvényre idén Nyárádszeredában került sor. Egyletünk történetében a tavalyi és az idei év, úgy tűnik, a rendhagyó rendezvények ideje. Ez a vetélkedő nemcsak azért volt rendhagyó, mert tizedik kiírását ünnepeltük, hanem azért is, mert ennyi versenyző még sohasem lépett színpadra. Sokan kerestük erre a magyarázatot, aztán arra a következtetésre jutottunk, hogy két oka is lehet a „csodának”. Az egyik talán az, hogy csendben bár, de a vers és a népdal szeretete visszalopta magát ennek a generációnak a szívébe. A másik vélhetőleg az, hogy egyre inkább szükségét érezzük egy ilyenfajta közösségnek; a mindennapjainkból hiányzik valami, amit viszont ez a közösség – úgy tűnik – megad. Hogy mi ez a „valami”, arra mindenkinek saját válasza van.

Február 23-án mintegy százötven helybeli és „idegenből” érkezett fiatal lepte el Nyárádszereda – amúgy kicsi, általában csendes mezőváros – főterének környékét. Jól összeszokott csoportként indultunk a tér meghódítására: uralmunk alá vettük a kinevezett termet. Ott Zsigmond Emesével, a magyar vers (és – miért ne – a népdal) egyik kiváló ismerőjével beszélgettünk a vers szeretetéről. Arra próbáltunk közösen választ keresni, miért keresik, és találják meg magukat a mai fiatalok igencsak komor hangvételű versekben. Ezután alakulatonként folytatódott a „nagy harcra” való ráhangolódás. A népdaléneklőknek Nagy Ferenc nyugalmazott zenetanár és Fejős Gabriella – akit elsősorban a Fűszál együttes hegedűseként ismerünk –, a versmondóknak pedig Kocsis Tünde, az amatőr színjátszás amazonja, és Rácz Norbert ifjúsági lelkesítő tartottak műhelymunkát. Este a hangulat és a feszültség feloldását a Klausen Blues Band segítette. A *finom blues muzsika*, ahogy azt néhányan emlegetni szokták, jókedvet teremtett, és táncra perdített, de a mulatság

folytatás a 14. oldalon

Fülöp Júlia

A vers és a népdal...

folytatás a 13. oldalról

sokáig nem tarthatott, hisz versenyzők és szervezők előtt egy nehéz, izgalmas nap állt.

Másnap, szombat reggel nehéz ébredés és kevésbé nehéz reggeli után Vass Károly, az egyetlen jelenlegi elsőéves unitárius teológiai hallgató tartott nyitó áhítatot, amelyet a rendezvény hivatalos megnyitója és köszöntő beszédek követtek. Aztán jött a délelőtti, majd a délutáni versenyrész, a siker-, avagy a kudarc-élmények, az egymást biztató taps és fogadalmak, hogy „jövőre még hamarabb nekifogok, és még többet készülök majd”. Mi pedig elmondhattuk, amint azt a versmondó is tette: *Gyönyörködni fogok bennük, mert virágozni fognak bizonylyal.* A délután fényét emelte a helybeli Bocskai István Középiskola diákjainak verses-zenés-táncos összeállítása.

Ami ezután következett, az már a bírálóbiztosok feladata volt: a döntés. Igaz, egy ilyen versenyen nem vihet mindenki díjat haza, de mi hiszünk abban, hogy a versenyzők nemcsak azért voltak ott, hogy nyerjenek, hanem azért is, hogy együtt legyenek, hogy jókedvvel, erővel és kedves emlékekkel töltsék meg napjukat.

Vasárnap olyan két napot hagytunk magunk mögött, ami versek, népdalok lüktetésében, a jókedv és a barátság jegyében, az együttlét örömeivel telt el. Tudjuk, ha majd sok év múlva unokánk ölkébe ül, mi biztos nem fogunk ki a mesélőből.

A „bónusz” az ünnepélyes megnyitó után: a legfiatalabb

A díjazottak

Vers-kategória

I. díj: Szabó Csengele (Sepsiszentgyörgy), II. díj: Fóris-Ferenci Gábor (Kolozsvár), III. díj: Gyarmati Emese (Fiatfalva) és Kozma Hanna (Budapest).

Különdíjak: *Napsugár*-különdíjak: Kedei Orsolya (Marosvásárhely), Szén Sándor (Siménfalva), Molnár Sándor (Sepsikőröspatak); a Bocskai Alapítvány különdíja: Bíró Zsigmond Sándor (Nyárádszereda); a Corvinus Egyetem nyárádszeredai tagozatának különdíja: Kálmán Gergely (Budapest), Fodor Szilvia (Homoródszentpál) és Almási Gyopár Tímea (Nagymedesér)

Népdal-kategória

I. díj: Virág Tímea Helga (Barót), II. díj: Miklós Csilla (Székelykeresztúr) és Sebestyén Mária-Magdolna (Fiatfalva), III. díj: Gagyi Andrea (Székelykeresztúr) és Jártó-Kocsis Emőke (Sepsiszentgyörgy).

Különdíjak: „Legtalálhatóbb repertoár és örömmel énekelni” díj: Ács Orsolya (Alsóboldogfalva); a Corvinus Egyetem nyárádszeredai tagozatának különdíja: Benedekfi Hortenzia (Siménfalva) és Fodor Szilvia (Homoródszentpál)

Mamut körút

Avagy „nem vagyunk hülyék” – négy nap indulás és érkezés

A már jól ismert két barát – a piros és a kék kocsi – útnak indult február 7-én. Akkor még csupán sejtették, hogy mi vár rájuk. Vidáman gurultak – természetesen korlátozott sebességgel – Sepsiszentgyörgy felé, s gyűjtötték össze rövid történetünk szereplőit. Név szerint: Cicát, Rékulát, Mónikát, Taknyoskát, Csin-csillát, Coryt, Pocahontast, Gyulát, Ludmillát, Dokit, Gyurexet, Sipikét, az óriás törpét, Vadangyalt, Gázsit és Rányit. A gyengébb idegzetűekkel közölni szeretnénk, hogy ez nem a negyven rabló egy frakciója, hanem az ODFIE tizenkét köri

képviselője. Heltai szellemét idézve: mesét mondom nektek a munkáról és barátságáról, a néhol előforduló kódolt nyelvezetért pedig bocsánatot kérek.

Az *alpinista mokusok* név alatt futó mozgalom első, többszörösen végiggondolt és leszögezett nyilatkozata az volt, hogy ők nem hülyék. Ezzel a gondolattal ültek le már szerda este – ami aztán az éjszakába futott –, hogy a haditervet kidolgozzák. Párokba oszoltak – a tisztelt köri képviselőinkről beszéltek –, és megterveztek két, igencsak érdekesítő tevékenységet. Ez volt az, amit majd másnapról a

meglátogatott egyleteknek adtak át. Közben pakoltak mellé jó adag vidámságot, kitartást. És készen is volt az ajándékcsomag.

A következő négy nap történéseit nehéz időben és térben meghatározni. Gyenge próbálkozás ez a térbeli behatárolásra: Sepsiszentgyörgy, Nagyajta, Vargyas, Homoródmás, Székelyudvarhely, Böllön, Keresztúr, Fiatfalva, Siménfalva, Segesvár, Magyarsáros, Dicsőszentmárton, Marosvásárhely, Nyárádszereda, Nyárádszentmárton, Torda, Alsófelsőszentmihály. Azért mondtam, hogy gyenge, hiszen az utazást e helyek között még csak nem is említettem, pedig barangolásunk igencsak szerves része volt ez is. Ezt főleg az értheti igazán, akire ráördített egy kék kisbuszból kihajoló alak. Az időbeli behatárolás is nehézkes, hisz gyakran folyt egybe az alkonyat a virradattal, a helyze-

tek és egyleti csapatok sokszínűsége pedig kifeszítette az idő határait.

Közben észrevétlenül szötte hálóját az a pók, amit barátságának neveznek. Szinte észrevétlenül lopózott közénk, de aztán képtelenek voltunk szabadulni tőle. Ez adott erőt ahhoz, hogy a napi öt-hat „egyletezés” ne váljék rutinossá, hogy az, amit magunkkal viszünk, legyen mindig friss és üde.

Most pedig következék a *pityóka*, azaz a végkövetkeztetés. Úgy érezzük, ez volt az ODFIE legsikeresebb körútja, hisz még nem volt olyan e földkerekségen, hogy az összes köri képviselő egyszerre indult volna útnak. A négy nap alatt természetesen nem csupán adtak, hanem kaptak is. Nyertek önbizalmat, volt sikerélményük, szakosodtak a „szívatás” művészetében (talán itt az ideje, Kedveseim, hogy köztudottá tegyük: a dicsői templom alá *nem* épül medence), és nem utolsó sorban, faragtak ismeretségből barátságot.

Ám lett volna bárhogyan is, a lényeg: *megette a tyúk a meggyet, az édes, a drága.*

Rácz Norbert

ODFIE-események márciusban

mindazoknak, akik egyleti eseményekben számolják az idő múlását

március 15., délután – unitárius istentisztelet a nemzeti ünnep alkalmával a Duna

Televízióban (ünnepi szónok: Rácz Norbert)

március 15–18. – műsoros fellépések a nemzeti ünnep alkalmából és egyleti körút

március 22–25. – Unitárius Ifjúsági Napok Székelyudvarhelyen

március 30. – április 1. – Táborvezető-képző az unitárius ifjúsági és gyermektáborok ez évi vezetőinek felkészítésére (táborvezetői feladatokra már most lehet jelentkezni Rácz Norbertnél (0740-974060, rnorbi@yahoo.com) vagy Kovács Máriánál (0744-779952, komaresz@yahoo.com).

Állandó programok

Minden kedden este 20 órától *Szabad szemmel* – az unitárius teológiai hallgatók műsora az Erdélyi Unitárius Webrádióban (www.unitarianradio.ro)

Szerdánként este 19 órától *Kavalkád*, az ODFIE műsora ugyanott – hallgassátok, hisz elsősorban rólunk és nekünk szól!

Minden csütörtökön este 20 órától várja az unitárius egyetemisták és főiskolások köre a Marosvásárhelyen, illetve Kolozsváron tanuló fiatalokat.

Az ifjúsági lelkész (Rácz Norbert) hétfőként folytatja egyletlátogató körútjait (amikor nincs mással elfoglalva, vagy valamilyen kulcsfontosságú rendezvény miatt marad el a körút). Tehát ne lepődjete meg, ha néha hozzátok is megérkezik!

Kedves Felfedező Barátaink!

Szeretettel köszöntünk mindannyiótokat tavaszi hangulatban. Fogadjátok üdvözlésükpen ezt a kis tavaszi verset.

Zümmögő

Illatos rügyben, nyíló kehelyben / Zümm-zümm, zümmögő. / Szíromról szíromra / lengő ágra, / rétről rétre / virágról virágra / zimm-zümm, rebbenő.

Otthona békés, / zsong és mily édes! / Napfényt őriz, surranó. / Milliő cseppben alszik a rét / és alszik az erdő. / Milliő cseppből mosolyg rájuk a Teremtő.

(F. L.)

Igen, ha gondosan kutakodtok e lapszámban írásról írásra – mint a méhecskék –, összegyűjthetitek a helyes válaszokat, hogy gazdagabbak lehettek ismeretben szállóigék, történelmi nagyjaink életének megismerése és a Biblia üzenete által. Ehhez kívánunk sok sikert, és egyben a felfedezés örömét. Gondosan összegyűjtött pontszámaitok izgalmas és egyedülálló élményt nyújtó nyári táborokat eredményezhetnek.

Karikázzátok be a helyes válaszok betűjét. Vigyázzatok: csak a helyes feleletek pontszámait értékeljük – s ez nem feltétlenül a legmagasabb pontérték! Legyetek figyelmesek! Szeretettel várjuk válaszaitokat a megadott címen. Isten áldjon!

A válaszok beküldési határideje: **2007. május 1-je.**

Forgósze

- Egészítsd ki: „Légy hű mindhalálig, és neked adom az koronáját.”

A. erő	5 pont
B. élet	10 pont
C. hatalom	15 pont
- Mi a pontos címe Mikó Imre egyik könyvének?

A. A lármás Petőfi utca	5 pont
B. A csendes Petőfi utca	10 pont
C. A változó Petőfi utca	15 pont
- Melyik a helyes?

A. „Ép testben épp hogy élek.”	5 pont
B. „Ép testben jól megélek.”	10 pont
C. „Ép testben ép lélek.”	15 pont

Tükör

Írd le, számodra miért fontos március 15-e?

Leveleiteket az alábbi címre várjuk:

Fekete Levente
527005 Aita Mare
Str. Főút 349. jud. Covasna

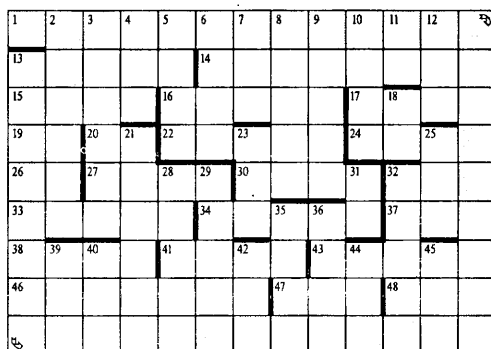
Lapszámunk szerzői: **Benedek Enikő** út- és hidépítő almérnök (Segesvár), **Farkas Dénes** esperes-lelkész (Kolozs), **Ferencz Imre** újságíró (Csíkszereda) **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Fülöp Júlia** teológus-hallgató (Kolozsvár), **Gálfalvi Gábor** nyugalmazott iskolaigazgató, tanító (Alsóboldogfalva), dr. **Gellérd Judit** lelkész (Amerikai Egyesült Államok), **György Izabella** tanárnő (Homoróddaróc), **Józsa István Lajos** lelkész (Torda), **Kiss Károly** ny. lelkész (Hármasfalva), **Kocsis Tünde** egyetemi hallgató (Marosvásárhely), **Lőrincz Márta** iskolai titkárnő, nőszövetségi jegyző (Korond), **Máthé Dénes** egyetemi előadó, főgondnok (Kolozsvár), **Pálfy Tamás Szabolcs** lelkész (Maroszentgyörgy), **Rácz Norbert** ifjúsági lelkész (Kolozsvár), **Szabó Rozália** vegyész-mérnök (Dicsőszentmárton)

Kazinczy gondolata (I.)

Vízszintes: 1. Kazinczy gondolatának első része. 13. Sárgarépa. 14. Fűszeres, édes szeszes ital. 15. Vajféle. 16. Régi pengetős hangszer. 17. Német mérnök volt, gépjárműveket készített Daimlerrel együtt (Carl Friedrich). 19. Angol tagadás. 20. Félzsák! 22. Olasz hegedűkészítő volt. 24. Akinek nem ... , ne vegye magára. (szólás). 26. Talp két vége! 27. Tíz a kőbön. 30. Fénymáz. 32. Ereinkben folyik. 33. Afrikai dögező állat.

34. Keresztülbukó. 37. Északi férfinév. 38. Nemes itóka. 41. Ritmus. 43. Csillagászati tetőpont. 46. A bicepsz is ez. 47. Angol férfinév. 48. Angol Anna.

Függőleges: 2. Földrésznünk. 3. Lengyel drámaíró (Slawomir), ismert darabja a Tangó. 4. Vátesz. 5. Régi török súlymérték. 6. Halogén elem. 7. Kormányos sportszánkó. 8. Ettől az időtől fogva. 9. Táplálkozik. 10. Nagy ázsiai sivatag. 11. Nagylak része! 12. Egy, németül. 13. A gondolat befejező része. 18. Spanyol és norvég autójel. 21. Aszal. 23. Női hangnem. 25. Kocsonyás anyag. 28. Elkergető. 29. Tetejére taszít. 31. Szikladarab. 32. Vasúti szerelvény. 35. Férfinév. 36. Illat. 39. Csillagkép. 40. Időmérő. 42. Ez a másik, röviden. 44. Veterán román labdarúgó (ENE). 45. Innsbruck folyója.

Ravatalon

Helyezze el a következő szavakat a mellékelt hálóban, egyet előre könynyítésül beírtunk. Ha jól dolgozott, akkor a megmaradt 7 szóból a következő vicc poénját állíthatja össze:

Haldoklik az öreg székely, végrendelkezik:

– Ha meghalok, a ház legyen az Ábel fiamé.

– De Mózsi, nem lenne jobb, ha a ház a Julié lenne?

– Hallgass asszony! A földek legyenek a Juli leányomé.

– De Mózsi! Nem lenne jobb, ha a földeket az Áronra hagynád!

– Továbbá, ami pénz van a ládában, az legyen az Ároné!

– De Mózsi! A pénz az Ároné? Nem inkább Ábelre kéne hagyd!

– Kuss Ámáli, a csillagodat! – gurul méregbe az öreg. – ... ?
(a folytatást lásd a rejtvényben!)

2 betűsek: AP, AS, EN, HA, HT, IM, KI, OZ, RÁ, TE, ZZ.

3 betűsek: ALÁ, BOR, DAL, FAR, HAL, IMA, ITT, MEG, OKA, ÓRA, TOL

4 betűsek: ALOM, APÓS, BÓRA, BÓRA, IZOM, KILÓ, MALI, MURA, OROM, OROZ, ÓVÁR, VAGY, VONÓ, ZITA

5 betűsek: BAGÓS, DOBÁS, FÓRUM, HATOL, HOMÁR, KAPÁS, KAPOR, KARÁM, KAROS, KATÓD, KITÁR, KULÁK, LOPÁS, MALOM, MARÁS, NATAL, NÍLUS, PÁLOS, RABOL, ZÁVÁR

6 betűsek: ADATOL, ARAGÁZ, HADARÓ, KAMARA, LOBOGÓ, OSTROM, OSZLIK, SPÓROL, SZABÁS, TALÁLÓ, TAMARA, VALÓDI

7 betűsek: BOROZÁS, GÁZOLÁS, KALAPOS, ROHANÁS

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: május 5-e. Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét májusi lapszámunkban közöljük.

Januári rejtvényeink megfejtése: Szántó György: A tibeti Biblia, Fekete éveim, Aranyágacska, A boszorkány; Baleset: Nem, csak elestem, nővérke!

Könyvjutalmat nyert Borbély József kissolymosi olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Kovács István Sándor
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: Rezi Éva
Tördelés: Ruzsa István
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-595927,
tel.: (0)364-405558
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.

15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.

Kéziratokat nem őrünk meg,
és nem küldünk vissza.

Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.

A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézetét.